

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego. DLA KLAS I – VIII

w Szkole Podstawowej im. Armii Krajowej w Jabłonie

04.09.2024

Opracowała: Agnieszka Gulbińska

Doradca zawodowy

I. Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 Prawo Oświatowe (t.j. Dz.U. 2018 poz. 996);

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017, poz.1591 z późn. zm.);

- Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017r w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz.U. 2017, poz. 703);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017, poz.356);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 sierpnia 2018 r. w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli: pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych (Dz.U. 2018, poz. 1601);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. z 2018, poz. 1675);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. 2019 poz. 325);
- Statut Szkoły Podstawowej im. Armii Krajowej w Jabłonie

II. Cel ogólny doradztwa zawodowego

Działania w zakresie doradztwa zawodowego w Szkole Podstawowej im. Armii Krajowej w Jabłonie mają na celu przygotowanie uczniów do podjęcia decyzji o dalszym kształceniu i przyszłej aktywności zawodowej. Wyposażenie uczniów w umiejętności służące podejmowaniu właściwych decyzji życiowych, określeniu własnych predyspozycji, uzdolnień i zainteresowań oraz informacji na temat edukacji i rynku pracy.

Cele szczegółowe:

- rozwijanie u uczniów umiejętności planowania kariery edukacyjno – zawodowej;
- przygotowanie uczniów do podjęcia decyzji o dalszym kształceniu i przyszłej aktywności zawodowej;
- pomoc w określeniu predyspozycji zawodowych uczniów (samopoznanie i samoocena), - wskazywanie uczniom kierunków kształcenia;
- wyposażenie uczniów w umiejętności służące podejmowaniu właściwych decyzji życiowych, określeniu własnych predyspozycji i zainteresowań;
- przygotowanie rodziców do efektywnego wspierania dzieci w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych;
- kształtowanie potrzeby konfrontowania oceny swego stanu zdrowia z wymaganiami wybranego zawodu;
- kształtowanie postawy przedsiębiorczości i aktywności wobec pracy;
- wyzwalanie motywacji do określenia i zaplanowania przyszłej drogi życiowej;
- przygotowanie rodziców do efektywnego wspierania dzieci w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych;
- gromadzenie informacji dotyczących trendów rozwojowych w świecie zawodów i zatrudnienia;
- pomoc nauczycielom w realizacji tematów związanych z wyborem zawodu;
- współpraca z instytucjami wspierającymi wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego;

- współpraca z przedstawicielami różnych grup zawodowych;
- wyrabianie w uczniach pozytywnego stosunku do pracy przedstawicieli różnych zawodów.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego zakłada, że:

- Wybór odpowiedniego zawodu nie jest pojedynczym aktem – to długotrwały proces stanowiący sekwencje decyzji podejmowanych przez wiele lat.
- Na wybór zawodu składają się: wiedza na temat własnych talentów, predyspozycji i umiejętności, wiedza na temat zawodów, ścieżek edukacyjnych i rynku pracy.
- Preferencje edukacyjne i zawodowe są zależne od uwarunkowań: cech osobowości, temperamentu, zdolności, doświadczeń i środowiska społecznego.
- Szkoła podstawowa obok rodziny stanowi środowisko mające istotny wpływ na podejmowanie decyzji edukacyjnych uczniów.
- Działania w ramach WSDZ powinny być zaplanowane, spójne, prowadzone w sposób ciągły i systematyczny.

Ponadto uczeń klasy ósmej:

- a) zna zasady systemu kształcenia w Polsce oraz ofertę edukacyjną szkół ponadpodstawowych
- b) zna zasady rekrutacji do szkół ponadpodstawowych i terminarz rekrutacyjny, zna źródła informacji edukacyjnych i zawodoznawczych, ma dostęp do tych informacji.
- c) Uczniowie klas VII I VIII uczestniczą w zajęciach z doradcą zawodowym w wymiarze 10 jednostek lekcyjnych w bieżących roku szkolnym.

Nauczyciele:

- a) potrafią diagnozować potrzeby i możliwości uczniów

- b) wykorzystują wiedzę o uczniu, pomagają mu określać jego ścieżkę edukacyjną i zawodową
- c) umożliwiają rozwój zainteresowań i zdolności uczniów
- d) realizują tematy zawodoznawcze metodami aktywnymi zgodnie z zaleceniami
- e) wspierają rodziców w procesie doradczym, udzielają informacji lub kierują do specjalistów
- f) włączają przedstawicieli instytucji i zakładów pracy w realizowanie doradztwa zawodowego w szkole.

Należy przeprowadzać częściej rozmowy wychowawców, nauczycieli, pedagoga/ psychologa oraz doradcy zawodowego zarówno z uczniami na zajęciach oraz w indywidualnych spotkaniach. Ma to na celu poszerzenia wiedzy oraz świadomości wśród uczniów na zagadnienia związane z doradztwem zawodowym w szkole oraz praktycznym jego wykorzystaniem w późniejszym życiu.

Wskazane poszerzenie świadomości i wiedzy wśród dzieci oraz młodzieży na temat doradztwa zawodowego, roli doradcy zawodowego w szkole, wspieranie ich w wyborze szkoły, zawodu i pracy poprzez: pogadanki na godzinach wychowawczych, rozmowy w bieżącej pracy na lekcjach, wyjścia i wycieczki szkolne, indywidualne konsultacje. Kontynuowanie wypełniania „Karty Monitorowania Realizacji Zagadnień z Doradztwa Zawodowego” przez wszystkich nauczycieli i specjalistów.

Dobrze przygotowany uczeń do podjęcia decyzji edukacyjnej i zawodowej to taki, który jest świadomy jakie ma zainteresowania, talenty i predyspozycje, potrafi dokonać samooceny, zna swoją wartość, umie samodzielnie wybrać ścieżkę edukacji i ma plany na przyszłość.

Wychowawcy na lekcjach wychowawczych:

- wprowadzają podstawy treningu interpersonalnego,
- kierują uczniów potrzebujących pomocy do doradcy zawodowego na konsultacje,
- prowadzą zajęcia na temat poznawania siebie i o tematyce zawodowej,
- uczą sposobów organizacji pracy własnej, wyznaczania celów.

Podczas lekcji nauczyciele realizują podstawę programową odnosząc się do doradztwa zawodowego.

Zadania nauczycieli poszczególnych przedmiotów w zakresie doradztwa zawodowego:

Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej

- Uczą wyszukiwania informacji na temat edukacji i zawodów za pomocą słowników, encyklopedii, komputera
- Wdrażają do podejmowania obowiązków i rzetelnego ich wypełniania.
- Zapoznają z pojęciem pracy i wynagrodzenia pieniężnego oraz sytuacji ekonomicznej rodziny.
- Przedstawiają znaczenie pracy w życiu człowieka,
- Omawiają z dziećmi zawody ich najbliższych oraz prezentują charakterystykę pracy w różnych zawodach,
- Rozwijają zainteresowania, zapoznają ze sposobami powstawania różnych przedmiotów oraz uczą podstawowych umiejętności technicznych.

Nauczyciele zajęć komputerowych :

- Prowadzą naukę poszukiwania, selekcjonowania, porządkowania, gromadzenia i wykorzystywania informacji np. dotyczących oferty edukacyjnej szkół ponadpodstawowych,
- Pomagają uczniom klas osmych w logowaniu się do elektronicznego systemu wspomagania rekrutacji szkół ponadpodstawowych,
- Wyjaśniają organizację pracy i przepisy bhp w pracy z komputerem, uczy komunikowania się z pomocą komputera i technologii informacyjnych,
- Prezentują sposoby opracowywania tekstów, prezentacji multimedialnych oraz danych liczbowych w arkuszu kalkulacyjnym,
- Wdrażają do pracy zespołowej w ramach projektu, pokazuje sposoby wykorzystania technologii informacyjnych w różnych zawodach.

Nauczyciele języka polskiego:

- Omawiają charakter pracy w różnych zawodach i uczą tworzenia wypowiedzi: pisanie życiorysu, podania, ogłoszenia, listu oficjalnego (dostosowywanie wypowiedzi do sytuacji),
- Kształtują umiejętność operowania słownictwem z kręgu: szkoła i nauka, środowisko społeczne,

- Wdrażają do samokształcenia i docierania do informacji za pomocą słowników, encyklopedii. Pokazują znaczenie komunikacji niewerbalnej w autoprezentacji.

Nauczyciele matematyki:

- Uczą gromadzenia i porządkowania danych o edukacji i zawodach,
- Odczytywania i interpretacji danych w tekstach, tablicach i wykresach,
- Kształtują umiejętność posługiwania się procentami, zapoznają z zawodami z dziedziny księgowości i rachunkowości,
- Uczą planowania czynności z wykorzystaniem kalendarza (wykonywanie obliczeń) oraz dzielenia zadań na etapy.

Nauczyciele języków obcych :

- Zapoznają z zasobem języka dotyczącym szkoły i pracy oraz cech charakteru i umiejętności,
- Prezentują uczniom filmy o zawodach w języku obcym,
- Uczą tworzenia kilkuzdaniowych wypowiedzi na temat swoich umiejętności (prezentacja siebie),
- Zachęcają do pracy zespołowej metodą projektu.

Nauczyciele przyrody:

- Omawiają stan zdrowia i choroby człowieka nawiązując do przeciwwskazań zdrowotnych w wybranych zawodach,
- Wykazują znaczenie odpoczynku w życiu człowieka, prawidłowych warunków nauki i pracy, zasad uczenia się,
- Wdrażają do planowania dnia i organizowania pracy własnej,
- Zapoznają z zawodami z dziedziny meteorologii, rolnictwa, biologii, leśnictwa, ochrony środowiska, fizyki, chemii, geografii, ochrony zdrowia, astronomii.

Nauczyciele historii informują o siedzibie władz lokalnych uczniów oraz ich zakresie działań i sposobie powoływania,

- Wyjaśniają demokratyczny charakter państwa,

- Wyjaśniają pojęcie samorządności, przedstawiają i charakteryzują zawody związane z polityką, dyplomacją, przedstawiają zawód historyka,
- Zapoznają ze znaczeniem społecznego podziału pracy, opisują grupy społeczne i ich role w społeczeństwie,
- Omawiają z uczniami problemy współczesnej Polski (m.in. bezrobocie),
- Zapoznają ze zjawiskiem emigracji politycznej i zarobkowej,
- Uczą tworzenia drzewa genealogicznego,
- Przedstawiają i omawiają z uczniami funkcjonowanie przemysłu, warunki pracy w fabryce dawniej i dziś,
- Prezentują podstawowe cechy obecnego systemu gospodarczego.

Nauczyciele wychowania fizycznego:

- Omawiają trening zdrowotny, pomagają opracować rozkład dnia ucznia, uwzględniając proporcje między pracą a wypoczynkiem, wysiłkiem umysłowym i fizycznym.

Nauczyciele wychowania do życia w rodzinie:

- Prowadzą lekcje na temat ról społecznych i modeli życia,
- Zapoznają ze sposobem pracy instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny,
- Kształtują u uczniów poczucie odpowiedzialności za własny rozwój.

Nauczyciele etyki:

- Przedstawiają znaczenie i wartość pracy w życiu człowieka, etykę zawodową,
- Kształtują w uczniach ich własne systemy wartości.,
- Pomagają poznać siebie, wdrażają poczucie odpowiedzialności za siebie,
- Przekazują wiedzę o znaczeniu praw i obowiązków, zasad i reguł postępowania w życiu człowieka,
- Uczą prowadzenia dyskusji i umiejętności uzasadniania opinii dotyczących zjawisk w społeczności lokalnej.

Nauczyciel muzyki:

- Zapoznaje uczniów z zawodami związanymi z muzyką, przekazuje wiedzę o tworzeniu instrumentów oraz uczy gry na instrumentach.

Nauczyciel plastyki:

- Zapoznaje z zawodami z dziedziny kultury,
- Uczy korzystania z przekazów medialnych oraz wykorzystywania ich wytworów.

Nauczyciel techniki:

- Opisuje funkcje urządzeń technicznych, omawia kolejność działań technologicznych, organizację miejsca pracy i szacowanie czasu jej trwania,
- Uczy posługiwania się narzędziami do obróbki ręcznej.

Nauczyciele bibliotekarze:

- Prenumerują czasopisma związane z edukacją oraz literaturę z zakresu doradztwa zawodowego, udostępniają ulotki o szkołach. Zachęcają uczniów do korzystania z „Kącika doradztwa zawodowego”, który mieści się w bibliotece szkolnej.

Formy i metody pracy doradczej:

Formy adresowane do uczniów:

- Diagnoza i analiza potrzeb na podstawie obserwacji, wywiadów, ankiet
- Indywidualne konsultacje i porady związane z dalszą edukacją (również dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi)
- Praca indywidualna i w grupach - pozwalająca na odkrywanie swoich zainteresowań, umiejętności i predyspozycji zawodowych, ukazujące potrzebę planowania własnej przyszłości zawodowej
- Zajęcia grupowe - nakierowane na rozwój umiejętności społecznych i interpersonalnych: komunikacji, współpracy i przezwyciężania stresu
- Koła zainteresowań

- Zajęcia grupowe umożliwiające poznanie różnych zawodów i związanych z nimi wymagań, filmy zawodoznawcze
- Realizowanie treści zawodoznawczych na lekcjach poszczególnych przedmiotów
- Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów
- Stworzenie i na bieżąco uaktualnianie „Kącika Doradztwa zawodowego” w bibliotece szkolnej na temat rekrutacji do Szkół ponadpodstawowych i ofercie edukacyjnej
- Indywidualne konsultacje i porady udzielane przez nauczycieli/specjalistów na terenie szkoły
- Kierowanie do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej na konsultacje z doradcą zawodowym
- Zachęcanie i włączanie rodziców w proces doradczy szkoły np. poprzez przedstawianie wykonywanych przez siebie zawodów
- Udział w dniach otwartych i Targach szkół ponadpodstawowych
- Udostępnianie informacji edukacyjnych (prezentacja założeń pracy edukacyjnej na terenie szkoły na rzecz uczniów, informacji na temat zasad i terminów rekrutacji) i zawodowych (o zawodach przyszłości).

Formy adresowane do nauczycieli:

- Udział w zajęciach z zakresu doradztwa zawodowego
- Tworzenie warunków do wymiany doświadczeń i dzielenia się wiedzą
- Śledzenie losów absolwentów
- Metody aktywizujące (burza mózgów, dyskusja, giełda pomysłów, mapy myślowe)- wspólne pracowanie nad rozwiązaniem problemu
- Drama – krótkie scenki i inscenizacje, odgrywanie ról; metody plastyczne – komiksy, plakaty
- Metody audiowizualne - wykorzystanie Internetu jako narzędzi zdobywania informacji, programy i prezentacje multimedialne, filmy edukacyjne

- Gry i zabawy rozwijające myślenie strategiczne
- Trening komunikacji i zachowań społecznych, mini-wykłady, pogadanki, debaty

Treści i czas realizacji programu:

Treści z zakresu doradztwa zawodowego będą realizowane w ciągu roku szkolnego na lekcjach wychowawczych, przedmiotowych, zastępstwach, zajęciach pozalekcyjnych, na zajęciach z doradztwa zawodowego oraz poza szkołą poprzez udział uczniów w wyjściach i wycieczkach, w spotkaniach i imprezach edukacyjnych związanych z wyborem szkół ponadpodstawowych i poznawaniem zawodów.

Przewidywane efekty i korzyści z realizacji WSDZ:

Dla uczniów i rodziców:

- Dostęp do informacji edukacyjnej i zawodowej dla uczniów, nauczycieli oraz rodziców.
- Świadome, trafniejsze decyzje edukacyjne i zawodowe.
- Kształtowanie odpowiednich postaw, nawyków, umiejętności i wiedzy oraz aktywności zawodowej uczniów.
- Mniej niepowodzeń szkolnych, zniechęcenia do nauki i pracy
- Pomoc rodzinie w kształtowaniu określonych postaw i zachowań związanych z planowaniem kariery zawodowej ich dzieci.
- Przygotowania uczniów do pełnienia różnych ról społecznych. Dla szkoły:
- Utworzenie na terenie szkoły bazy informacji edukacyjnej i zawodowej oraz zapewnienie jej systematycznej aktualizacji.
- Lepsze wyniki edukacyjne uczniów oraz wyniki Egzaminu Ósmoklasisty
- Zwiększenie konkurencyjności szkoły.
- Realizowanie przepisów prawa oświatowego w zakresie doradztwa zawodowego.